

Rabbi Mandel Partnership Dedicated
לזכות רפואה וישועה מרדכי בן שרה רינה
לזכות ר' מאיר בן לאה

BITACHON WEEKLY

**תרומה -
שקלים**

MENUCHAS HANEFESH

NOTHING IS IMPOSSIBLE

THE KEY TO ANSWERED TEFILLOS

THE POWER OF POSITIVE THINKING

RECOGNIZING YOUR POTENTIAL

by Rabbi Yehuda Mandel

To receive Bitachon Weekly by email send a request
to: weeklybitachon@gmail.com

And now in Spanish bitajonsemanal@gmail.com

For Dedications call
(732) 363 – 1180

The Weekly Vaad can be heard

on Kol Halashon
(718) 906 – 6400
Option 1, 4, 93

www.kolhalashon.com

And now available on:

Bitachon Hotline
"A Life of Bitachon"
(732) 719 – 3898

Rabbi Mandel can also be heard on Kav Hashgacha Pratis 518-613-0140
Yiddish #122 Hebrew #222 English #322

The new edition of Bitachon Weekly is researched and edited by
Rabbi Yaakov Shur

לזכרון עולם בהיכל ה'

לזכר נשמות

נחמן בן זאב קהת משה
יטלא בת יהודה
אהרן בן יהודה אריה הכהן
טאבא בת ביילא
שרגא פייבל בן משה יוסף
גבריאאל בן פנחס
רחל בת נחמן
משה בן פנחס

לזכותן של

שרה יהודית בת ביילא
חיה פערל בת ביילא

BITACHON WEEKLY

פרשת משפטים תשפ"ה

IN THIS ISSUE

- THE *IKAR MITZVA* OF *TALMUD TORAH* IS TEACHING OTHERS
- WHEN A PERSON RELIES COMPLETELY ON HASHEM, HE BECOMES *KODESH KODOSHIM*
- *BITACHON* MEANS TO BE LIKE AN INNOCENT LITTLE BABY WHO DOESN'T MAKE ANY *CHESHBONOS*
- WITH *BITACHON* YOU ARE STUCK AND PASTED AND ONE WITH HASHEM
- THE *SCHAR* OF HAVING *BITACHON* IS UNLIMITED AND HIGHER THAN *SHAMAYIM*
- *BITACHON* (*TIKVA*) PURIFIES YOU LIKE A *MIKVA*
- KEEP POSITIVE, AND DON'T EVEN ALLOW A SLIGHT NEGATIVE TO BE INVOLVED IN YOUR LIFE
- OUR MISSION IN THIS WORLD IS TO GROW BY OVERCOMING OUR ANIMALISTIC DESIRES
- STORIES OF NOVARDOK

פרשת תרומה

וְעָשׂוּ אֶרֶון עֲצֵי שִׁטִּים כֹּה

The Ikar Mitzva of Talmud Torah Is Teaching Others

*Tosafos*¹ and the *Ramban*² ask why only by the *Aron* it says: וְעָשׂוּ you shall make (plural) and by all the other *Kelim* of the *Mishkan* it says: וְעָשִׂיתָ you shall make (singular)? When I learned the *Rambam* in *Hilchos Talmud Torah*, I had the impression that the *Ikar* of *Talmud Torah* is **teaching** children and grandchildren and *Talmidim*. The first 7 *Halachos* in the first *Perek* are solely about *Chinuch HaBanim* for *Torah*, and only later he discusses a person's own learning. Also, and the first 6 *Halachos* in the second *Perek* are again totally *Inyanei Chinuch* for *Torah*. **

In fact, he says: כָּשֶׁם שֶׁמִצְוָה לְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ, כֵּן The same way a person is obligated to teach his son, he is obligated to **teach** himself as well", as if the person's learning *Torah* is a *Chiddush* and a *Tafel*

"Affecting others" is #1 in *Yiddishkeit*

(secondary) compared to teaching others. It sounds like the whole *Mitzva* of learning *Torah* for yourself is like a: הַכְנָשָׁה preparation so that you can teach others. (Of course there is a *Mitzva* of learning *Torah* for yourself even if there is zero teaching others). But it sounds like teaching others is the *Ikar*. (I was told that I'm not alone in my understanding of the *Rambam*). ***

It is also interesting that when the *Rambam* speaks about the importance of learning *Emuna*, he says³ that he'd rather **teach** *Emuna* than teach other *Limud* (topic). Why doesn't he say that he'd rather

learn *Emuna*? Sure enough, the *Maharal* in *Pirkei Avos* says⁴ that the *Torah* was given to a person so he could teach others, just like Hashem gave *Moshe* the *Torah* and *Moshe* taught us. (He says the reason is: כִּי אֵין הַיְחִיד since a mere individual isn't worthy of having the *Torah*, because of its great *Chashivus*). ****

¹ בעלי התוספות על התורה עה"פ וְעָשׂוּ אֶרֶון עֲצֵי שִׁטִּים (כה י) מדרש. מאי שנא דבכל כלי המשכן נאמר ועשית, וגבי ארון כתיב ועשו. לפי שהכל חייבים להתעסק בו, לכבוד התורה שכתוב בו. וק"ו לת"ח שהכל חייבים לכבדם. ומה ארון שאין תלוי עליו לא שכר ולא פורענות, ואין שייך בו עמל ויגיעת התורה, ת"ח לא כ"ש.

² הרמב"ן עה"פ וְעָשׂוּ אֶרֶון עֲצֵי שִׁטִּים (כה י) "וְעָשׂוּ אֶרֶון" יחזור אל בני ישראל הנזכרים למעלה, ואחרי כן וצפית אותו (פסוק יא), ויצקת לו (פסוק יב), וכולן בלשון יחיד, כי משה כנגד כל ישראל (מכילתא יתרו א) ויתכן שירמוז שיהיו כל ישראל משתתפין בעשיית הארון בעבור שהוא קדוש משכני עליו, ושיזכו כולם לתורה, וכן אמרו במדרש רבה (שמות לד ב) מפני מה בכל הכלים כתוב ועשית, ובארון כתיב ועשו ארון, א"ר יהודה בר' שלום, אמר הקב"ה, יבאו הכל ויתעסקו בארון, שיזכו לתורה. והעסק, שיתנדב כל אחד כלי זהב אחד לארון, או יעזור לבצלאל עזר מעט, או שיכונן לדבר.

³ הרמב"ם בפירושו למשניות (סוף מסכת ברכות) ואין זה מקום להביא שם הדבר הזה, לולי אשר כוונתי כשיבא זכר דבר בענין האמונה, לבאר בו מעט כי יקר בעיני ללמד עיקר מעיקרי הדת והאמונה יותר מכל אשר אלמדה.

⁴ דרך חיים למהר"ל על פרקי אבות על הברייתא והתורה נקנית בדרך דברים (ו ז) המ"ד הלומד על מנת ללמד דבר זה כי זה עצם התורה שילמד אחרים ג"כ, ולא נתנה התורה שתעמוד אצלו רק נתנה תורה ללמד לאחרים. ודבר זה בארנו למעלה הרבה כי עצם התורה היא שילמד אותה לאחרים, וכן המ"ה שילמוד על מנת לעשות דבר זה גם כן עיקר התורה שאין התלמוד עיקר רק המעשה עיקר, ולפיכך אם אין תלמודו ללמד אחרים או לעשות אין זה ראוי אל התורה, כי התורה נתנה לאדם כדי שילמד אותה לאחרים כמו שהש"י נתן התורה למשה ומשה למדה לישראל, כי אין היחיד ראוי אל התורה למעלתה. ולפיכך עיקר למוד התורה ללמד אותה לאחרים וכמו שאמר ז"ל בנדרים בפרק אין בין המודר (לז א) ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים, מה אני בחנם אף אתם בחנם, הרי שמצווה האדם למסור התורה לאחרים בחנם, ומכל שכן שילמוד על מנת לעשות, כי אין התלמוד עיקר, ואם לא יעשה אינו ראוי לקבלת התורה.

R' Chaim Brisker *Zatzal* says openly⁵ that then *Ikar Mitzva* of learning *Torah* is to **teach**. *Reish Lakish* was *Mamash* the biggest giant in *Klal Yisroel* (and if he ever even spoke to you, you were fortunate) but he wasn't able to even see *Rabbi Chiya* in *Gan Eden* despite fasting 300 times and despite his tremendous: *toil* in *Torah*, only because *Rabbi Chiya* was a bigger *Marbitz Torah*, and also because he was: *גולה* went into exile in order to be *Marbitz Torah!* (*Yerushalmi*)⁶ *****

It is known that R' Ahron Kotler *Zatzal* sent his *Talmidim* to far off places like Philadelphia after 5 years in Lakewood in order to be

R' Chaim Soloveitchik of Brisk

Marbitz Torah. R' Meir Hershkowitz *Zatzal* told me that it's *Mamash Pikuach Nefesh* to save non from *Yidden*. *****

I was told that in *Novardok* (and other places) as soon as a *Bachur* knew to learn a drop, they encouraged him to become a leader and to teach a younger *Bachur*, to break-him-in during his youth. Later, people easily decide that they're not cut-out, and they can lose treasures in *Ruchaniyus*. *****

R' Matisyahu Salomon *Zatzal* said that when you open your *Gemara*, you should have in mind that you're learning for *Klal Yisroel*. The *Gemara* in *Makkos* is very sharp⁷ about learning *Davka* with a *chavrusa*, and notice how *Birchos*

⁵ הובא בספר הררי קדם (להרה"ג ר' מיכל זלמן שורקין שליט"א, ח"ב עמ' רנח) ומעשה היה בבריסק באב ובנו ששניהם היו צריכים למלמד, והיה מלמד שהיה בידו ללמד תורה רק את אחד מהם, ולכאורה הוא הלכה מפורשת ברמב"ם דהוא קודם לבנו, ורק אם הבן נבון ומשכיל בנו קודם. ובנידון זה האב היה שקול לבן, ומ"מ פסק מרן הגר"ח זצ"ל שהבן קודם, אף שגם האב היה נבון ומשכיל כבנו, ולכאורה הוא נגד המבואר בגמ' וברמב"ם. אולם הגר"ח ביאר טעמו, שהוא יודע בטיבו של האב שגם אם ילמוד תורה במידה מרובה, מ"מ אין כח בידו להנחילה לדורות הבאים או לאחרים, ומשא"כ אם ילמדו את הבן תורה, הוא ימסור את התורה גם לדורות הבאים, וסבר הגר"ח ז"ל דכל המבואר בגמ' דהוא קודם לבנו, היינו בכה"ג שגם ע"י הלימוד תורה של האב, יהיה כאן ללמוד על מנת ללמד ויהיה המשך למסירת התורה, אך אם הבן עדיף במסירת התורה לדורות, בזה פשוט שהבן קודם. ופסק זה מבואר היטב למה שנתבאר, דעיקר המצוה של לימוד הוא ללמדה את בני ישראל, וגם דין ת"ת של עצמו יסודה בחובה של ללמד, ולהכי מכיון שהבן עדיף טפי במעלת ה"ללמד", הוא קודם לאביו.

⁶ ירושלמי כלאים (פרק ט הלכה ג) ר"ש בן לקיש צם תלת מאון צומין למיחמי ר"ח רובה ולא חמתיה (ריש לקיש צם שלש מאות צומות כדי לראות את ר' חייא הגדול ולא ראהו). ובסופא שרא מצטער (התחיל ריש לקיש מצער עצמו. ביאור הגר"ח ק). אמר מה הוה לעי באוריתא סגין מיניי (אמר מה ר' חייא היה עוסק בתורה יותר ממני שאיני זוכה לראותו). א"ל ריבץ תורה בישראל יותר ממך, ולא עוד אלא דהוה גלי (היה גולה כדי להרביץ תורה). אמר לון ולא הוינא גלי (ולא הייתי גולה ללמוד תורה). אמרין ליה את הוית גלי מילף והוה הוה גלי מלפה (אתה היית גולה כדי ללמוד תורה, והוא היה גולה ללמד ולהרביץ תורה לאחרים).

⁷ מכות י א, דא"ר יוסי בר' חנינא, מאי דכתיב (ירמיה נ לו) חָרַב אֶל הַבָּדִים וְנֹאֲלוּ, חרב על צוארי שונאיהם של ת"ח שיושבין ועוסקין בתורה בד בבד, ולא עוד אלא שמטפשינן, כתיב הכא וְנֹאֲלוּ, וכתיב התם (בהעלותך יב יא) אֲשֶׁר נֹאֲלָנוּ, ולא עוד אלא שחוטאין, שנאמר (שם) וְאֲשֶׁר חָטְאוּ, ואיבעית אימא מהכא (ישעיה יט יג) נֹאֲלוּ שָׂרֵי צוֹעֵן.

HaTorah includes: וְאֶצְאֵי עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, the children of the ENTIRE Klal Yisroel.

(However, every individual has his own agenda, and: ע' פנים לתורה there are 70 ways to approach the Torah. R' Sheinberg Zatzal, R' Avigdor Miller Zatzal, and R' Elyashiv Zatzal didn't learn with a chavrusa, and they were our greatest. No matter what, a person always has to hold that what he's doing now is *Le'chatchila* of *Le'chatchila*, even if there are all kinds of proofs that it's: שְׁעַת הַדְּחָק an emergency *Mamash*, like the Chofetz Chaim Zatzal says⁸: כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ Your present situation is holy, and you need to respect it to the fullest.)

Bitachon means having a direct connection with Hashem and it gives you all kinds of privileges and loads of Simcha

וְהָיוּ הַכְּרֻבִּים פְּרָשֵׁי כְנָפִים לְמַעַלָּה כֹּה כ

When A Person Relies Completely on Hashem, He Becomes *Kodesh Kodoshim*

Many *Meforshim* say⁹ that the *K'ruvim* were a: זָכָר וּנְקֵבָה man and woman, and the *Netziv* says¹⁰ that this symbolizes Hashem's extreme love, just like a: זָכָר man wants to be *Mashpia* (bestow) on a: נְקֵבָה woman, so does Hashem love to give us unending goodness. But why little babies, and why do they have wings? We can suggest that the *Makom* of ***Kodesh HaKodoshim*** is an extreme *Bitachon*, and an utmost being closest to Hashem. **

The *Rambam* (at the end of *Hilchos Shemita v'Yovel*) says:¹¹ וְלֹא שֶׁבֶט anyone who just learns Torah, etc. can be like *Shevet Levi*.

⁸ חפץ חיים על התורה (עמ' צד עה"פ המקום אשר אתה עומד עליה אדמת קודש הוא, שמות ג ח) המקום אשר אתה עומד עליה אדמת קודש הוא, אל תאמר לכשאפנה אשנה, אמרו ז"ל. כי האדם חושב בנפשו לכשירחיב לו ד' את גבולו ויוטב מצבו אז יעסוק בתורה ובמצות, אבל לא כן עכשיו כשהוא בצרה ומצוקה. ולזה אמר הכתוב כי המקום אשר אתה עומד עליו היינו באותו מצב ובאותה שעה קודש הוא, דאפשר שרצון ד' הוא דוקא בעבודה מאותה שעה הדחוקה וכבר ארז"ל במ"ר שה"ש פ"ה הלומד תורה בצער נוטל אלף בשכרו, שלא בצער נוטל סאתים. ולפום צערא אגרא.

⁹ רבינו בחיי עה"פ ועשית שנים כרבים זקב (כה יח) ועל דרך הפשט שנים כרבים זכר ונקבה היו, להודיע כמה ישראל חביבין לפני הקב"ה כחבת זכר ונקבה, וכן דרשו רבותינו זכרונם לברכה במסכת יומא פרק ארבעה עשר (נד א) אמר רב קטינא, בשעה שישראל עולים לרגל היו מגלים להם את הפרוכת ומראים להם הכרובים שהם מעורים זה בזה, ואומרים ראו חבתכם לפני המקום כחבת זכר עם נקבה, וכן כתיב (מ"א ז לו) כְּמַעַר אִישׁ וְלִוְיֹת, אמר רבה בר שילא, כאיש המעורה בלוייה שלו. וצריך שתתבונן במאמר זה, כי היו הכרובים כצורה הזו למשל נמרץ להעיד על הפלגת הדבקות שבין הקב"ה לישראל בלא שום אמצעי, כי הוא יתעלה בדד ינחנו לישראל ואין עמו אל נכר כשאר האומות אשר חלק להם שרים של מעלה.

¹⁰ הנצי"ב בהעמק דבר עה"פ ועשית שנים כרבים זקב (כה יח) שנים. שני מיבעי. וכ"כ בפרשת ויקהל (לז ז) שני כרבים. והנה לפי הכלל ריש פרק שני שער, דבכל מקום דכתיב "שני" (והוא מיותר, דסתם רבים שנים) והכא נמי סתם "כרבים" שנים, אלא "שני" שהיו שוין זה כזה, ודאי הכי הוי, מיהו בדבר אחד לא היו שוין. דלחדא היה צורת זכר ולחדא צורת נקבה כדמוכח ביומא (נד א). והיינו דכתיב שנים, דמשמע זוג כרובים א' זכר וא' נקבה (אח"כ מצאתי שרבינו בחיי כ"כ) ללמדנו דאהבה שבין ישראל לאביהם שבשמים שיבואר במקרא הסמוך (איש אל אחיו, כה כ, להורות על האהבה העזה, כמו שהחתן מביט על הכלה ונהנה בראייתה. הנצי"ב שם) הוא אהבת המשפיע והמושפע, שטבע היצירה מחייבם שכר הוטבע הבריאה שיהא המשפיע משתוקק להשפיע באהבה על המושפע ממנו, והמושפע עניו תלויות תמיד להמשפיע. כך תשוקת של הקב"ה להשפיע תמיד ברכה באהבה על ישראל. וכלשון חז"ל בב"ר פ"כ אין תשוקתו של הקב"ה אלא על ישראל, שנאמר (שיר ז יא) וְעַלִי תִשְׁתַּקֶּה. וישראל עיניהם תלויות רק להקב"ה.

¹¹ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל (יג יג) ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלקים, ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעה"ז דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים וללויים. הרי דוד ע"ה אומר (תהלים טז ה) ה' מִנֵּת חֵלְקִי וְכוּסִי אֶתָּה תוֹמִיךְ גּוֹרְלִי.

Shevet Levi are removed from the ways of the world. They are Hashem's army, and: *אֲנִי חֵלְקָךְ וְנִחַלְתְּךָ קָרָא ייח* Hashem provides all of their needs. (*Rambam*¹²). A person who wants to be like

Shevet Levi is: *הָלַךְ יֵשֶׁר כְּמוֹ שֶׁעָשָׂא* going in the straight way, which is the way Hashem created him, and he has: *פָּרַק מֵעַל צִנְאוֹ עוֹל* removed from his neck the yoke of complications that people normally seek. He is: *נִתְקַדֵּשׁ קִדְשׁ קִדְשִׁים* (has become) **Kodesh Kodoshim**, and: *וַיְהִי ה'* Hashem will provide all of his needs. I once heard from R' Pam *Zatzal* that there is a *Derech* that is "Kodesh", and then there is "Kodesh Kodoshim".

Bitachon Means to Be Like an Innocent Little Baby Who Doesn't Make Any Cheshbonos

When a person goes to work for his

Even when you do Hishtadlus, you do it just to be "Yotzei" but your focus is only on Hashem

livelihood, and he has *Bitachon* that he'll be *Matzliach*, this is *Kodesh*. But when he relies completely on Hashem, it's *Kodesh Kodoshim*. Little babies are innocent without any *Cheshbonos*. And the *Gr"a Zatzal* says¹³

that the main *Passuk* of *Bitachon* is: *וְנָפְשִׁי כְּגִמְלָה עָלֵי אִמּוֹ תְהִלִּים קְלָא ב* I'm in Hashem's hands like a baby who has no *Cheshbonos* and relies completely on his mother. We can suggest that the wings of the *K'ruvim* symbolize being in *Shamayim*, i.e., with Hashem Himself, the way: *הָאֱלֹקִים עָשָׂה אֶת* He originally created Man; i.e., upright. The original *Ratzon Hashem* was that a

person should have enjoyment in *Gan Eden* and be totally relaxed.

This is the ideal *Bitachon*, like *Adam HaRishon* in *Gan Eden*, without any *Cheshbonos* of: *בְּזַעַת אֶפֶיךָ תֹאכַל לֶחֶם בְּרָאשִׁית ג יט* *Hishtadlus* for *Parnasa*. The *Malbim*¹⁴ (and

¹² רמב"ם הלכות שמיטה ויובל (יג יב) כל שבט לוי מזהרין שלא ינחלו בארץ כנען, וכן הן מזהרין שלא יטלו חלק בביזה בשעה שכובשין את הערים, שנאמר (שופטים יח א) לא יהיה לכהנים הלזים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל וכו', ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביזתה עם אחיו, מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו ולוהרות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים, שנאמר (ברכה לג י) יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל, לפיכך הובדלו מדרכי העולם, לא עורכין מלחמה כשאר ישראל, ולא נוחלין, ולא זוכין לעצמן בכח גופן, אלא הם חיל השם, שנאמר בברך ה' חילו, והוא ברוך הוא זוכה להם, שנאמר (קרח יח כ) אני חלקך ונחלתך.

¹³ דברי אליהו (תהלים קלא, ומקורו בספר שפתי חן לר' חיים נאטעמזאהן, וילנא תרס, דף מח א, והובא באורות הגר"א, עמ' קיט אות ג) שמעתי ששאלו להגר"א איך יהיה הבטחון בה'. ואמר, הלא כבר פירש לנו דוד המלך ע"ה (תהלים קלא ב) אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמל עלי אמו כגמל עלי נפשי, פירוש כמו הגמול היונק משדי אמו, כאשר ינק די שבעו, אינו דואג ושם אל לבו אם יהיה לו מה לינק אחר שעה או שתיים כאשר ירעב. "כגמל" הזה עלי נפשי, שאיני דואג כלל על מחר וליום אחר. וז"ש דוד המלך גם כן (תהלים כב י) מבטיחי על שדי אמי.

¹⁴ פירוש המלבי"ם לספר ירמיה עה"פ ברוך הגביר אשר יבטח בה' ויהיה ה' מבטחו (יז ז) ברוך הגביר אשר לא לבד שיבטח בה', כי גם ויהיה ה' מבטחו, כי הבטח בה' שיושיעהו ע"י אמצעים טבעיים, הגם שיבטח בה', בכ"ז ה"מבטח" שלו (היום הדבר שעל ידו יושג בטחון) אינו ה' רק האמצעים הטבעיים, שמקוה שעל ידם יושיעהו ה'. והגם שאינו ארור אחר שבטח בה', אינו ברוך ג"כ, רק אם יבטח בה' שיושיעהו בלא שום אמצעי כלל, עד שה' הוא גם המבטח שלו, היום הדבר שבו יושג בטחון. ובפירוש המלבי"ם לספר תהלים עה"פ אשרי הגביר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים ופשט קרב (מ ה) אשרי, אושר הגביר הוא אם שם ה' מבטחו, ר"ל כי יש בוטח בה' שיושיעהו ע"י אמצעים טבעיים, שהאיש הזה הגם שבטח בה', אין ה' מבטחו, ר"ל שהדבר שמקוה שעל ידו יושג בטחון אינו ה', כי הוא בוטח בה' שיושיעהו ע"י מסחר או השתדלותו שהוא המבטח שלו, שעל ידו מקוה עזר מה', ואין ה' מבטחו, לא כן האיש שאינו משתדל כלל רק ישים ה' גם למבטחו היינו שהוא יבחר לו גם האמצעים לתשועתו, (כמ"ש ברוך הגביר אשר יבטח בה' ויהיה ה' מבטחו, כמ"ש פ שם), ולא פנה אל רהבים, ר"ל שלא יפנה עם בטחונו בה' שימלא שאלתו באמצעות ענינים טבעיים, או ע"י בני אדם שהם רהבים ופשט קרב. הרהב הוא התנשאות הרוח יותר על כחו, והכזב הוא הדבר הבלתי מתקיים, והם שני החסרונות שיש בבטחון על האדם, שאין ממש בהם ולא התמדה, כמ"ש בכ"מ.

Chasam Sofer¹⁵) say that: בְּרוּךְ הַגִּבֵּר אֲשֶׁר someone who has *Bitachon* in Hashem gets a *Bracha*, and: אֲשֶׁר הַגִּבֵּר אֲשֶׁר שָׁם ה' מְבַטְחֵם תְּהִלִּים מֵה' one who has *Bitachon* in Hashem is fortunate, refers only to someone who does zero *Hishtadlus*. Dealing directly and only with Hashem is the biggest *Bracha* and the true *Bitachon*. Why do Chazal say: אֲפִילוּ רָשָׁע הַבּוֹטֵחַ בְּה' חֲסֵד יְסֻבְּבֵנוּ יִלְקוּט תְּהִלִּים סוּף פֶּרֶק לֵב even a *Rasha* who has *Bitachon* in Hashem will be surrounded by *Chesed*? It says in last week's *Parsha* that a *Malach* will go with *Klal Yisroel*, however: לֹא יִשָּׂא he won't tolerate your sins. *****

*The person
with Bitachon
is surrounded
with Malachei
Rachamim &
Chesed; they
surround him
and protect
him.
- Kav
HaYashar¹⁶*

With Bitachon You Are Stuck and Pasted and One with Hashem

But if it would be Hashem alone, He **WOULD** tolerate our sins. R' Pinchos of Koretz *Zatzal* says¹⁷ that in His infinite goodness, Hashem Himself can tolerate all the most horrific sins ever since *Adam HaRishon*. The problem is that *Tzaddikim* are pained by the sins of the world, and this causes all the *Tzaros*, like the *Mabul* of the generation of *Noach*, etc. Only *Moshiach* himself is totally pure in tolerating sins like Hashem. The *Baal Bitachon* who has only Hashem, even if he is a *Rasha*, he'll still get unending *Chesed*, because being close to Hashem means total tolerance even for the worst sins. The *Meshech Chochma* says¹⁸

¹⁵ חתם סופר עה"ת (הוצאת ר' יוסף נפתלי שטרן, פרשת בחוקתי בהפטרה, עמ' צו) בְּרוּךְ הַגִּבֵּר אֲשֶׁר יְבַטֵּחַ בְּה' וְהִיא ה' מְבַטְחֵם (ירמיה יז ז), יראה לי כי הנה יש הבטח בה' כרשב"י ואין לו משען ומשענה על שום אדם כי אם "חשוב ואמת המים", והוא המדה הגדולה שבבטחון, ויש הרבה צדיקים וישרים הבוטחים על אדם או סבה מהסבות או על ציבור שהם המפרנסים אותם, ואמנם מודים ומשבחים להי"ת שנתן כן בלבו של זה, ואחז"ל ר"פ כיסוי הדם יכבד אדם את אשתו ובניו יותר מגופו מפני שהם תלויים בו והוא תלוי במי שאמר והיה העולם, וה"נ כן, אמנם אין זה כל כך במעלה ומדרגה כמו רשב"י, אלא הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם (כברכות לה ב) דלאו כל אדם זוכה, אמנם יש רשעים גמורים שאינם מאמינים בתשועת ה' כלל אלא בהאדם המשולח לזונם ולפרנסם ואומרים כי זה האדם זרועו מושלה לו, ולבבו הטוב הוא הזן אותו לא מחסדי ה' אשר שם חנו בעיניו, וזהו בגדר אחר הגבר אשר יבטח באדם, אמנם לא כל הבטח באדם הוא ארור, אלא אותו אשר שם בשר זרועו של אותו האדם שאומר שאותו האדם איננו נושע בה' אלא כח בשרו הושיעה לו, ומן ה' יסור לבו של אותו האדם שאומר, אין לבו מסור בהי"ת שנאמר ה' נתן בלבו רחמים לפרנסני לא כן הוא, אלא מעצמו עושה כך, זה הוא האיש הארור, ואך ברוך הגבר אשר יבטח בה' ולא כל הבוטח בה' הוא ברוך, כי אם והיה ה' מבטחו בלי שום אמצעי כלל כמו רשב"י וחביריו, אמנם שארי אנשים המה ממוצעים בין המדרגות כנ"ל. (תקס"ח).

¹⁶ קב הישר (חיברו הרב המופלג כמוהר"ר צבי הירש בן הגאון המפורסם כמוהר"ר אהרן שמואל קאידנור זלה"ה בעל מחבר ספר ברכת הזבח ושאר ספרים הידועים, פרק ח) וְדַע, עַד כְּמָה גְדוֹלָה מִדַּת הַבְּטָחוֹן, שֶׁל הַבּוֹטֵחַ בְּה' יִתְבָּרַךְ, בְּרוּךְ הוּא, אֲדִי מְלֹאכֵי חֲסֵד סוֹבְבִים אוֹתוֹ וּמַגְנִים בְּעֵדוֹ מִכָּל פְּגָעִים רָעִים, כְּמוֹ שְׁאֵמַר הַכְּתוּב (תְּהִלִּים ל"ב י) וְהַבּוֹטֵחַ בְּה' חֲסֵד יְסֻבְּבֵנוּ. ¹⁷ אמרי פנחס השלם (פרשת נח, אות יט, מהדורת ב"ב תשס"ג עמ' לג) וּבְחֲסֵד עֲלִיּוֹן בִּלְיָמוּט (תְּהִלִּים כ"א ח) הִנֵּה חֲסֵד אֱ-לֹהֵי הַיּוֹם, מַחֲמַת הַמִּדָּה שֶׁל חֲסֵד (עֲלִיּוֹן) אֲפִילוּ כְּשִׁיחָה כָּל הָעוֹלָם רָשָׁעִים וְאֲפִילוּ מִבְּרִיאת הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ לֹא אֵיכַפֵּת לִיהִי לְהַקְבֵּה מַחֲמַת שְׁמִדַּתוֹ חֲסֵד, אֲךָ כְּשֶׁהַצַּדִּיק בָּא לְעוֹלָם וּמִשְׁגִּיחַ שְׁמִזְלָזִלִים בְּכַבּוֹד הַשֵּׁי"ת וּמִצְטַעֵר מֵאֵד הוּא עוֹשֶׂה צִמְצוּם וְנִעְנָשִׁים וְאֵח"כִּי יֵשׁ לוֹ לְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם, לִכְן יוֹדֵי דוֹרוֹת מֵאֵד עַד נֹחַ לֹא הָיוּ נִעְנָשִׁים, וְכִשְׁבָּא נֹחַ מַחֲמַת הַנִּלְ"ל הִבִּיא הַמְּבּוּל לְעוֹלָם, וְאֵח"כִּי דוֹרוֹת מִנֵּחַ עַד אֲבִרָהָם ג"כ כְּנִל, וְאֵח"כִּי דוֹר הַפְּלִגָּה וְהַפִּיכָת סָדוּם וְכו' הִיא ג"כ כְּנִל מַחֲמַת צִמְצוּם הַנִּלְ"ל, וְאֵח"כִּי הִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם.

¹⁸ משך חכמה (על חמשה חומשי תורה, חובר ברצון אבינו שבשמים, מאת רבן של כל בני הגולה רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצוק"ל, פרשת עקב, עה"פ אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ תִּירָא אֹתוֹ תַעֲבֹד וְבָא תִדְבֹּק, י כ) אֵת ד' וכו' וְבָא תִדְבֹּק. רבינו משה (בספר המצות מ"ע ו) פירשו לענין להדבק בת"ח, והרמב"ן ביאר על הדבקות המיוחד ליחידים ישתוקקו לשמו בכל פעולותיהם ומחשבותיהם והמה מעון לשכינה. וזה אין מדרך המצוה על רמי המעלה לבד. אמנם לדעתנו היא מצוה פרטית כוללת כל אנשי

that: "you shall cling to Him" means to have *Bitachon*. So *Bitachon* means being stuck and pasted on to Hashem. (דבק means glue). *****

And the word: *Bitachon* means: טָחַן (tach) stuck on! The more you do *Hishtadlus* or you worry, the less you are: דְּבוק לְבוֹרָא עוֹלָם connected to Hashem, and the less *Bracha*.

R' Chatzkel Levenstein *Zatzal* said¹⁹ that you get close to Hashem mainly by thanking Him and giving Him: שְׁבַח praise (and not so much by asking Him with *Tefila*) (see *Rashi* in *Brachos*²⁰). But the *Sefer Ha'Ikarim* says²¹ that the biggest thanks you can give Hashem is by having *Bitachon* in Him. *****

With *Hoda'ah* you are close; but with

האומה כל אחד לפי ערכו, וזה מה שלא מצאנו בתורה רק רמזים עליה. וזהו ענין הבטחון שהפליג ירמיהו וקלל כל אשר שם בשר זרועו, ודוד בכל תהלותיו אחז בה, בד' בטחתי כו', בית ישראל בטחו בד', וישעיה אמר בטחו בד' עדי עד. והענין, כי יש בטחון מוסרי, כבטחון העם בהמלך, כי הוא ידאג למחסורם. ויש בטחון טבעי, כמו האשה תבטח בבועלה כי הוא ידאג בעד מחסורה. ויש בטחון יותר חזק, כבטחון הבן באביו המלך, כי ידאג בעדו, כמו שדאג עמר עניני עצמו ויזמין לו כל מחסורו, כל אלה הענינים נקבצו אצל השי"ת, הוא מלכנו, הוא אבינו, אם כן הוא ישיענו. ומסבת האמונה כי השם דבוק לנבראיו להכין להם טרפם וצרכם ולהגן עליהם מהמזדה והחולי והעדר הענינים הנדרשים, ומרגיש עליהם יותר ממה שמרגיש האדם, וכביכול בכל צרתם לו צר, והוא בעל היכולת האחד האמיתי, הנצחי, ויודע כל מקריו ומצפוניו ועלילות בני אדם, אם כן הוא חושש לטובתם יותר מהם על עצמם, אם כן הלא יהיה האדם יושב בטח ושלו ושקט, ולא יעשה הסבות המוכרחות רק למה שהטילה על הנבראים גזירת הבורא יתברך. כמו שדבר בארוכה החסיד בשער הבטחון, וזה הענין נקרא ובו תדבק, שכיון שיצייר האדם שהוא דבוק לההשגחה העליונה מהשי"ת, ומרגיש השי"ת בעניניו יותר ממה שמרגיש האדם בעצמו, ורוצה בהצלחת האדם יותר ממה שחפץ לבב האדם בעצמו, וכמו שדרשו (שמות רבה ב-ט) על כי ידעתי את מכאוביו, ובאג"ב (אגדת בראשית פ' סה) על מה אקוב כו', אז האדם בטוח ונח ואינו דואג מאומה לעניניו, כי מה יועיל יכולתו נגד יכולת הבורא הדבוק עמו ומרגיש בהעדריו כביכול, וזה נקרא דביקות, והיא מצוה כוללת בבחינות שונות לכל אנשי האומה בלא הבדל, וכמו שאמרו על קרא רבים מכאובים לרשע והבוטח בד' חסד יסובבנו, אפילו רשע ובוטח בד' חסד יסובבנו (ילקוט תהלים ס"פ לב), שבענין שהוא בוטח וישיענו ד' מצד החסד (וכו' וכו'), אבל ובו תדבק שבא אחר מצות יראה, הוא על הבטחון, שזה גדר האמיתי שלא לירא זולת השי"ת כי אינו מפחד משום אדם ואויב ושום סבה רק מהשי"ת, אחרי כי הוא בוטח בד' לבדו.

¹⁹ ספר אור יחזקאל (שיחות מורים המשגיח הגה"ח רבי יחזקאל לעוינשטיין זצוק"ל, מנהלה הרוחני של ישיבת פוניבז' בא"י, ומלפנים בישיבת מיר בארץ ובחו"ל, חלק ד (מדות) בני ברק תשמח, עמ' קסא, ד"ה וכאשר) אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש (ברכות ל ב) וכן ענין סמיכת גאולה לתפילה, דכאשר עוסק בגאולה, ומתבונן ורואה חסדי השי"ת, ומתקרב להקב"ה, אז יש מקום לתפילה. וכן מקדימים אשרי לתפילת המנחה, ומבלעדי זאת קשה לקרוא לתפילתו תפילה. (נדפס בסידור שערי יחזקאל, תחלת שמונה עשרה).

²⁰ רש"י במסכת ברכות ד ב (ד"ה זה הסומך) ואמרינן בברכות ירושלמי, מי שאינו סומך גאולה לתפלה למה הוא דומה, לאוהבו של מלך שבא ודפק על פתחו של מלך, יצא המלך ומצאו שהפליג, אף הוא הפליג, אלא יהיה אדם מקרב להקדוש ברוך הוא אליו, ומרצהו בתשבחות וקלוסין של יציאת מצרים, והוא מתקרב אליו, ובעודו קרוב אליו יש לו לתבוע צרכיו.

²¹ ספר העיקרים (חלק ד, פרק מט) כי התקוה והתוחלת אל השי"ת הוא דבר יותר מעולה מכל התהלות שאפשר שישבח האדם לשם יתברך, אמר המשורר (תהלים עא יד) נֶאֱמַי תְּמִיד אֶחָל וְהוֹסַפְתִּי עַל כָּל תְּהִלָּתְךָ, וזה יראה דבר זר מאד, איך אמר שהוא יוסיף על כל תהלות השי"ת? והרי הכתוב אומר (תהלים קו ב) מִי יִמְלֵל גְּבוּרֹת ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ, והיאך אפשר שיוכל האדם לספר תהלות השם יתברך שהם בלתי בעל תכלית, אף כי להוסיף עליהם? אלא שפירוש הפסוק הוא כך, כי בהיותו מיחל לשם יתברך תמיד, הוא מוסיף על כל התהלות שאפשר שיהלל האדם את השם יתברך.

ובמאמר רביעי (פרק מח) כי התקוה והתוחלת אל השם יתברך הוא דבר יותר מעולה מכל התהלות שאפשר שישבח האדם לשם יתברך, אמר המשורר (תהלים עא יד) נֶאֱמַי תְּמִיד אֶחָל וְהוֹסַפְתִּי עַל כָּל תְּהִלָּתְךָ, וזה יראה דבר זר מאד, איך אמר שהוא "יוסיף" על כל תהלות השם יתברך, והרי הכתוב אומר (תהלים קו ב) מִי יִמְלֵל גְּבוּרֹת ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ, והיאך אפשר שיוכל האדם לספר תהלות השם יתברך, שהם בלתי בעל תכלית, אף כי להוסיף עליהם? אלא שפירוש הפסוק הוא כך, כי בהיותו מיחל לשם יתברך תמיד, הוא מוסיף על כל התהלות שאפשר שיהלל האדם את השם יתברך. וכן באר זה דוד במקום אחר, אמר כי התקוה והתוחלת לשם יתברך היא כמו התהלה ביותר מובחר שבמקומות, וכמו היותר נבחר שבקרבות, והוא הקרבן שאינו בא על חטא אלא בנדר ונדבה. אמר (תהלים סה ב) לֵךְ דְּמִיָּה תְהִלָּה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן וְלֵךְ יִשְׁלַם נֶדֶר. ונראה לי, כי "דמינה" מלשון "תקוה", כמו (ש"א יד ט) דְּמִי עַד הִגִּיעֵנוּ אֱלֵיכֶם, שפירושו "קו", וכן (תהלים מח י) דְּמִינֵי אֱלֹקִים חֲסָדְךָ, שפירושו "קוים". ויהיה פירוש הפסוק כן: ה"דמינה" שהיא ה"תקוה" וה"תוחלת" אליך אלקים, הוא כמו התהלה ב"ציון" שהוא המקום היותר נבחר שבמקומות, והיא ג"כ כאלו ישולם לך "נדר", שהוא היותר נבחר שבקרבות, לפי שאינו בא על החטא. ומצד התקוה אתה שמע תפלה, כי התפלה היא מצד התקוה אליו יתברך היא היותר נבחרת. ומצד שאתה שומע התפלה עדיך כל בשר יבאו להתפלל. ומצד התפלה הבאה מצד התקוה, דברי עונות גברו מני, ואפילו הפשעים שהם המרדים אתה תכפרם, וזה לגודל מעלת התקוה.

Bitachon you are stuck, and you are one with Hashem. In human relationships it's nice to be thankful, but trusting makes you one with that person. You aren't suspicious or skeptical of him. How does anyone feel towards those who don't trust him? It causes a rift and a tension, despite this person's general appreciation of him. *****

The Schar of Having Bitachon Is Unlimited and Higher Than Shamayim

Someone who trusts you shows that he truly respects you and is comfortable with you. In *Sefer Shaarei Teshuva*, *Rabeinu Yonah* says²² that if a person praises and appreciates Hashem and His *Tzaddikim*, he has a great *Zechus*: עד לשמים all the way up till *Shamayim*. But in *Mishlei*, *Rabeinu Yonah* says²³ that by having *Bitachon*: השמים גדול מעל שְׁכָרוּ your *Schar* is even **higher** than *Shamayim*! So we see that *Bitachon* is greater. It sounds like *Hoda'ah* has a: גבול limit to your *Schar* ("till" *Shamayim*) and *Bitachon* is: בלי גבול unlimited (higher than *Shamayim*). Just like Hashem is: בלי גבול unlimited! *****

R' Yitzchok Zev Soloveitchik of Brisk (second from right) with his sons (r-l) R' Berel, R' Dovid, and R' Chaim

Notice how by *Aseres HaDibros*: אֲנֹכִי וְלֹא יְהוָה we heard the first two directly from Hashem. All the *Aseres HaDibros* were said by *Moshe*, except for basic *Emuna* and *Bitachon* (אֲנֹכִי וְלֹא יְהוָה לָךְ). Perhaps, because ideally, we have *Bitachon*

without *Hishtadlus*, and our connection with Hashem should be direct, like connecting paste, without any *Shaliach* (go-between). *****

The *Ramchal* says²⁴ that whoever is: מְקוֹנֶה (has *Bitachon*) his *Tefilos* go up straight to *Shamayim* without

any medium; no *Malach* or *Shaliach* (go-between), only: לִישׁוּעָתְךָ to Hashem *Mamash*. He says that a: מְקוֹנֶה (person with *Bitachon*) is always happy, since he is **constantly**: מְקוֹנֶה hoping. (PS. We see that a person doesn't have to have a special issue or *Nisayon* to be *M'kayem Mitzvas HaBitachon*, since *Bitachon* should be exercised **constantly**. We are always loaded with petty concerns and worries by our very nature. And: כִּי יֵצֵר לֵב a person's nature is evil from his youth.) (The Brisker Rav *Zatzal* used to say: "I hope for Your

²² רבינו יונה בשערי תשובה (שער השלישי, קמח) הלא הדבר ידוע, כי אין העבודה מתקיימת בלתי על ידי לומדי התורה אשר יהגו בה יומם ולילה, כי הם יורו דעה ויודעי בינה לעיתים לדעת מה יעשה ישראל, והם יעמידוהו בישראל לבלתי תשכח מפי זרעם, ובמקום שאין עוסקי תורה, ירבו המכשולים, וישר בעדם אין. על כן יכבדו עבדי השם יתברך את חכמי התורה לכבוד השם יתברך, ולהודיע כי עבודתו לבדה עיקר הנמצא. ואחרי אשר התברר שהכל ברא השם יתברך לכבודו, חייב האדם לשום לבו בכל עת לכבד את ה', ולקדשו בכל דבריו, ולרוממו ולהודות לו ולברכו תמיד, כמו שנאמר (תהלים לד ב) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עַת תְּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי, וכאשר יתיצב בתוך העם, וידבר עם חביריו, יתבונן בינה וידקדק וישגיח בכל מוצא שפתיו, לקדש את ה' בדבריו, ולדבר בשבח עבודתו ותהלת יראתו, ולשבח עובדיו ויראיו, ויזכה בזה בהגיון לבו ומבטא שפתיו בלא יגיעה ופועל כפים, זכות גדולה עד לשמים, כי זה מעיקרי יצירת האדם.

²³ רבינו יונה בפירושו למשלי עה"פ בכל דרךך דעהו והוא יִשָּׁר אֶרְחֶיךָ (ג ו) והוא יִשָּׁר אֶרְחֶיךָ. זולתי שכר הבטחון אשר הוא גדול מעל שמים, תצליח במעשה ההוא אשר זכרת בו את השם וכי אין הפועל ברשותך.

²⁴ אוצרות רמח"ל (דרוש בענין הקיווי, עמ' רמו) וכל המקוה תפלתו עולה בלי אמצעי, לא ע"י מלאך, אלא "לישועתך" דייקא, כמו שמדבר לנוכח, לא על ידי שליח, כי הוא קו הבוקע ומקב ועולה עד ה' ממש.

Yeshua, Hashem" throughout his life **always**, and he was *Zoche* to great *Nissim*). The *Ramchal* says²⁵ that being: מְקוֹה (having *Bitachon*) is *M'chayeh* (gives life to) a person, and as soon as he stops being: מְקוֹה (having *Bitachon*), he dies immediately (or a *Bechina* (type) of death), since he is: רְחוּק מֵה' distanced from Hashem.

(I would suggest that: וְאַתֶּם הַדְּבָקִים "all you who are **connected** to Hashem, are all **alive** today" is an appropriate *Passuk*). *Ramchal* says²⁶ that the biggest *Kavod Shamayim* is trusting in Him. Even

if you are full of sin, being close to Hashem makes the sins disappear. Even if he's in *Gehinom*, the power of *Bitachon* he had during his lifetime pulls him out. (*Ramchal*²⁷). No wonder *Chazal* say²⁸ that *Gan Eden* begs to have the type of *Tzaddikim* who had *Bitachon* in Hashem. Hashem is called: מְקוֹה

*Every slight
Mach'shava
(thought) in
a positive
direction is a
Mitzva of
Bitachon*

the "Mikva" of *Klal Yisroel Mamash*, and: תְּקוּנוֹתָיו הֵיא טְהוּרָתוֹ his *Tikva* (similar to *Mikva*, i.e., *Bitachon*) is his *Tahara* (purification).

Bitachon (Tikva) Purifies You Like a Mikva

The: מְקוֹה *M'kaveh* (person with *Bitachon*) cracks through like a: קו (a line) straight to the *Kisei HaKavod*, and no: מְקַטְרְגִים accusing angels or: חַטָּאִים sins or *Malach* can stop the *Tefila* of a: מְקוֹה. And Hashem is called: מְקוֹה the "Mikva" of *Klal Yisroel Mamash*. Notice how the word: מְקוֹה *Mikva* and: מְקוֹה *M'kaveh* (*Bitachon*) and: מְקוֹה (*Bitachon*) means purity. One of the expressions of *Bitachon* is: רְחִיץ (like we say: אֲנִי רְחִיץ my *Bitachon* is in Hashem), and the word: וְרַחֲצֵת means: טְבִילת immersing completely in the *Mikva* (*Rashi*²⁹). You are pure, without: חֲצִיצוֹת dividers and: חֲצִיצוֹת separations. The *Sefer*

²⁵ אוצרות רמח"ל (דרוש בענין הקיווי, עמ' רמו) המְקוֹה תמיד בשמחה בלי צער. כי המצטער תמיד הוא ביגון ואנחה וחושב שאין לו תרופה. אבל מְקוֹה אינו מצטער כי הוא מְקוֹה תמיד, ואפילו אם יתמהמה מחכה, נמצא התְקוֹה מחיה אותו. ומי שאינו מְקוֹה מיד מת, ונשאר רחוק מהשם, (ונענש) על שאינו מְקוֹה לה'. ומי שהוא מְקוֹה נאמר בו: גם כי אשב בחשך ה' אור לי, ה' דייקא, לישועתך קויתי ה'.

²⁶ אוצרות רמח"ל (דרוש בענין הקיווי, עמ' רמו) המְקוֹה אע"פ שיש לו מעט מעשים טובים לא יבוש שנאמר (ישעיה מט כג) וַיִּדְעַתְּ כִּי אֲנִי ה' אֲשֶׁר לֹא יִבְשׁוּ קִנִּי, וזה כי יש לדל תקוה, ומי שהוא דל ממעשים טובים יש לו תקוה, כי השם מתגלה עליו ומעביר כל פשעים. וזה סוף התיקון, מגדל תקות כל ישראל באורך הגלות ובטחים באמונה שיגאלו. וסוף התקוה (זכריה ג ט) וּמִשְׁתִּי אֶת עֶזְרִי הָאֶרֶץ, וזה (ויחי מט יח) לִישׁוּעַתְךָ קוֹיִתִּי, כי זהו כבוד המלך שבטחים בו. בא חבוקק והעמידה על אחת – אמונה – תקוה.

²⁷ אוצרות רמח"ל (דרוש בענין הקיווי, עמ' רמז) המְקוֹה אפילו נכנס בגהינום יוצא ממנו, שנאמר (ישעיה מ לא) וְקִנִּי ה' יִחְלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֲבָר כְּנָשִׁים, יקו"ק מאיר עליו. וכמה מלאכים עליונים מעלים אותו המְקוֹה (וזה) אֲבָר כְּנָשִׁים. ומסתלקים עמו למעלה, ותקוהו היא טהרתו, מְקוֹה יִשְׂרָאֵל ממש, כי הוא במדריגה עליונה שאין עושה בו פגם, אם חטאת מה תפַּעַל, וזהו סוד התשובה שהוא ממש שב אל מקורו, והס"א לא יכלה לו, ונאמר (הושע יד ב) שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה', כֵּן הִמְקוֹה הוּא ממש בוקע בקו תקוהו, ועושה נקב וסדק לעלות תחת כסא הכבוד, וזה לִישׁוּעַתְךָ קוֹיִתִּי ה', וזה יחל יִשְׂרָאֵל אֶל ה' כִּי עִם ה' הַחֲסָד, במקום שמתגלה יקו"ק מתגלה חסד, ואין פגם מעכב. וכמו שקיוה בחייו לה', כן לאחר מותו כשמתגברים כנגדו הדינים, הוא מתחזק בתקוהו עד ה' ונקשר בו, ומסתלק ברגע. וזה לִישׁוּעַתְךָ קוֹיִתִּי אינו אומר לישועתך "אקוה" אלא קויתי בחיי, כן אחר המות לא יבושו הקוים.

²⁸ שמות רבה (ז ד) עתידה גן עדן להיות צועקת ואומרת תן לי צדיקים אין לי עסק ברשעים שנאמר (תהלים לא ז) שְׁנֵאתִי הַשְּׂמֵרִים הַבְּלִי שָׁא, ולמי אני מבקשת לאותן שהיו בטוחים על שמך שנאמר (שם) וְאֲנִי אֶל ה' בְּטַחְתִּי, ועתידה גיהנם להיות צועקת ואומרת אין לי עסק בצדיקים ולמי אני מבקשת לרשעים להבלי שוא לאותן פועלי השוא, והקב"ה אומר תנו לזה צדיקים ולזה רשעים, שנאמר (משלי ל טו) לַעֲלִיקָה שְׂתִי בָנֹת.

²⁹ רש"י בפרשת תצוה עה"פ וְאֶת אֶהֱרֹן וְאֶת בְּנָיו תְּקַרֵּב אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְרַחֲצֵת אֶתָּם בַּמַּיִם (כט ד) וְרַחֲצֵת, זו טבילת כל הגוף.

HaMaspik L'ovdei Hashem says³⁰ that fears

and worries are: מחיצות
dividers between a person and
Hashem.

When you persevere and insist
on trusting in Hashem, and you
aren't Nis'pael from all those
"scares" and giant issues and
impossible situations, then you
are M'kayem: ובו תדבק עקב י' כ

"you shall cling to Him". You are like: נפשי

a baby in Hashem's
hands; just like a baby who
doesn't Chap that there's even
a problem before him. This is
a Madrega that you simply
don't have when you achieve
all those Yeshuos that you had
Bitachon in getting. This is
why the Alter Zatzal³¹ and the
Brisker Rov Zatzal³² felt that

having Bitachon for a Yeshua was more

*Don't be impressed
and afraid of "giant"
issues that appear
"impossible". To
Hashem they are a
zero and a joke*

³⁰ ספר המספיק לעובדי ה' (לר' אברהם בן הרמב"ם, תורגם ע"י יוסף בן צאלח דורי, הוצאה שניה ירושלים תשלג, פרק על
הפרישות, עמ' קיז) הפרישות היא איפוא מן המידות התרומיות המולכות אליו יתעלה, כי החסיד הפרוש אין לבו טרוד בדאגות
העולם ויש לו פנאי להגות במה שמקרהו אל קונו.

³¹ מעשה נורא על הסבא מנובהרדוק שתיאר הרב יעקב פרידמן (נדפס בספר לפיד אש מנובהרדוקאי עמ' 201, ובספר בטחון
איש עמ' 104) ניתן היה למשש את האפילה, היא הלכה והתעבתה. העיר נותרה הרחק מאחור, ביתן הבדידות היה ניצב בלב
האפילה, ונר חלב בודד מדגיש את תניו הצוננים של השממון.
אפילה היא כלי גדול לנפש מנובהרדוקאית, בעיצומו של "ביקוש" נועז.

הם היו שם עשרה. מן בני עליה, בתוכם רבי יוצל עצמו, שחסמו ברמ"ח אברי הנפש שלהם בעד העולם מלעבור את מפתח
של בית הבדידות. "מסילות ישרים", כמה גמרות, ורצון נוקשה יותר מהגליל המצטבר על האדנים. כל היתר נעצבו והושלכו
בבזבז בין בתי החומה של ביאליסטוק.

לא היתה דרך הגיונית להניח שיועבר מזון כלשהו לבית הבדידות, אלא אם כן ימטירו "מן" מן השמים. שלשה ימים, לילה כיום
יאיר, חיו שם בצרף ה"בדידות" על מוצא פי ה'. על "שער הנקיות", על "מיטב", ועל עושר הקירבה. ה"רוח" הרקיעה מעבר
למקום ולאברים המצטמקים. זו היתה תקופת ה"בטחון" בשנה, הסוערת שבתקופות העבודה של מנובהרדוק. הקירבה האלקית
המדשנת, הרגשת התלות המשכרת ב"אין עוד מלבדו" היתה מחלחלת ומזינה כל בר מזה רעב. כן פירשה מנובהרדוק "ברוך
הגבר אשר יבטח בה" מה תהינה אז התוצאות? "והיה ה' מבטחו" עושר הקירבה שב"בטחון" עצמו!

היום הרביעי..... בחורים כבר מוטלים מזי רעב על הקרקעית התחתונה. והבהירות הולכת ומתעצמת. אור גדול נוגה בעינים
המוקרעות. שמואלקה הלזקער, מי שהיה מטפח במקונו אברים חסונים על מנת להכניע ו"להפקיר" אותם לעת מצא, עדיין
ניצב ברכתי הבית, ונפשו מתרפקת על דודה. רעד חולשה מרעיד מפעם לפעם את כתפיו החסונות, והוא מצליף בשריריו
המפרפרים של עיקשות הלב, שטרם היתה בהם יד הבדל של מנובהרדוק: "כי אין מע-שה וחס-בן וד-עת בשאול אשר אתה
הולך שמה – !!!".

באישון לילה הרביעי, כשביתן ה"בדידות" היה מטלטל בין יסורי רעב ליסורי הגעגועים האלקיים, הזדמן להם באופן פלאית
איכר יהודי שסקר את המחזה בהשתוממות, מלמל משהוא נרגן על דרך הנפתלות הזו, ונחפז להסיות את הנפשות הרעבות.
זו היתה לכאורה שעת נצחונה השלם של מידת ה"בטחון"! של ה"קוב דין" המנובהרדוקאי כולו! בחורים התהלכו בהתרוםמות
הרוח!..... אבל רבי יוצל עצמו התהלך כנזוף. הוא קיבץ את חבורת ה"עובדים", ודיבר בסערת רגשות:

"..... והרי נמצאנו במצב הקירבה של "אין עוד מלבדו"..... בבואה של "ישקני מנשיקות פיהו", הקירבה הגמורה של "נשיקת
פה" החייתה את דמינו. ללא חציצה ומחיצה.... כל אבר רעב שבנו תסס בעושר ההפכה שרק הבורא יתברך בידו להעניק לו
חיות..... והנה לנו כמה החלפנו את הקירבה הזו.....? א לעבל ברויט (גוש של לחם)? מה גדול הבזין?!!" קזו
היתה מנובהרדוק.

³² הרב מבריסק (מאת ר' שמעון יוסף מלר, ירושלים תשסו, חלק ג, עמ' 492) באחד מערבי ראש חודש לא היה בידי מרן זצ"ל
די מעות כדי הסכום הדרוש לחלוקת המלגות החדשית לאברכי הכולל שלו, הנעדה להנותן למחרת היום, והוא חיפש ללוות
לצורך כך את הסכום החסר. כאשר נענה אחד ואמר לו כי "מה טוב היה לו מאן דהוא ישקול לידו סכום של רבע מליון לירות,
ואז אז יסורו ממנו לגמרי כל הדאגות סביב זה", השיבו מרן זצ"ל בחום לבבו "לא הייתי מוכן לקבל סכום כזה. וכי בעד רבע
מליון לירות "אמכור" את מצות הבטחון?!"

ושם (עמ' 494 ד"ה שער הבטחון) עם נישואיו קיבל מרן כנדוניה מחותנתו-זקנו ר' משולם אויערבאך, בית-דירות בוורשא, על
מנת שיתפרנס מדמי השכירות החדשים שיעלו לו דרי הבתים. כעבור זמן מה, נשללה ממנו הבעלות על בית דירות הללו, עקב
אי עמידתם של דרי הבתים בתשלומי המסים לשלטונות המקומיים, ומרן זצ"ל, שהאפשרות היחידה שעמדה בפניו להציל את
ממונו, היתה למסור את שמותיהם לשלטונות על מנת שיגבו מהם את חובם, סירב למסור ממונו של ישראל, ועקב כך הופקע
ממנו הבנין (יש כמה גירסאות בסיפור זה למה הופקעה בעלותו על הבנין). בתקופה ההיא, הרבה מרן זצ"ל לעסוק בלימוד

precious than the *Yeshua* itself. The *Ramchal* says³³ that the **מְקוֹה *M'kaveh* (person with Bitachon) is always B'simcha, because he never gives up no matter how long it takes.**

Yom Kippur is a day of *Kapara*, a day when there are no: מְקַטְרִגִּים accusing angels, because it is the day of the *Kodesh HaKodoshim*, so there is nothing between Hashem and us.

וְעִשִּׂיתָ אֶת הַמִּזְבֵּחַ עֲצֵי שִׁטִּים כֹּד א

Keep Positive, And Don't Even Allow a Slight Negative to Be Involved in Your Life

RSRH says³⁴ in many places that wood symbolizes growth (unlike stone and metal) since it comes from a tree. And especially a *Mizbeach* which has a ramp, symbolizes aiming upwards (including the קֶרְנוֹת horns which aim upwards). In *Parshas Yisro* we have the *Halacha* not to use metal in building the stones of the *Mizbeach*:

שֶׁהַבְרָזֵל נִבְרָא לְקַצֵּר יָמָיו שֶׁל אָדָם, וְהַמִּזְבֵּחַ נִבְרָא לְהַאֲרִיךְ יָמָיו שֶׁל אָדָם, אֵינוֹ בָּדִין שְׂוִינָף הַמִּקְצֵר עַל לְהַאֲרִיךְ. since metal shortens life, and the *Mizbeach* lengthens it. **

A *Mizbeach* is a symbol of positivism and growth and achievement, and even if metal just touches the stone, then it's *Passul* (disqualified) for the *Mizbeach*. We can say that a person should guard against any

negativism (which is symbolized by metal and destruction) in his life. Keep positive, and don't even allow a slight negative to be involved in your life. Always see good to the extreme. "My life is good, and so am I". All the people I know are only good, and things will only get better and better, with Hashem's help. Like R' Avigdor Miller *Zatzal* says: "Never verbalize a negative emotion!" ***

Our Mission in This World Is to Grow by Overcoming Our Animalistic Desires

R' Moshe Mordechai Epstein *Zatzal* once saw a German woman kiss her dog. He said that: "Such a nation will *Shecht* humans someday, like it says: זָבַחִי אָדָם וְעִגְלִים יִשְׁקֹן הוֹשֵׁעַ יִגְבֹּ ב those who kiss animals slaughter humans. It is known that the only place Hitler *Y'mach Sh'mo* had some affection was for his dog blondie. There was also a motion in Germany

not to go hunting, since it's being cruel to animals. ****

And one of the first persecutions of the Germans was to outlaw *Shechita*. It is interesting that the *Bais Hamikdash* which is *Bais Hashem* should actually look like a slaughterhouse full of blood and dead animals. And this is what we call a holy place? *****

שַׁעַר הַבְּטָחוֹן בִּסְפָר חוֹבַת הַלְּבָבוֹת, וְאֵז גַּם הַתְּבֵטָא כִּי הָעוֹלָם סָבוֹר שֶׁעֲשִׂיר הוּא זֶה שִׁישׁ בִּבְעוֹלוֹתוֹ בְּלוֹק-דִּירוֹת בּוֹרְשָׁא. אֹלָם לֹא מֵיִתּוֹ שֶׁל דָּבָר, גְּבִיר הוּא זֶה שִׁישׁ לוֹ אֶת שַׁעַר הַבְּטָחוֹן בְּחוֹבַת הַלְּבָבוֹת.

³³ אוֹצְרוֹת רַמְח"ל (דְּרוֹשׁ בַּעֲנִין הַקִּיּוּי, עַמ' רַמ) הַמְּקוֹה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה בְּלִי צַעַר. כִּי הַמִּצְטַעַר תָּמִיד הוּא בִּיגוֹן וְאִנְחָה וְחוֹשֶׁב שֶׁאֵין לוֹ תְּרוּפָה. אֲבָל מְקוֹה אֵינוֹ מִצְטַעַר כִּי הוּא מְקוֹה תָּמִיד, וְאִפִּילוֹ אִם יִתְמַהֵמָה מַחֲכָה.

³⁴ פִּירוֹשׁ הַגָּאוֹן מוֹהַר"ר רַבִּי שִׁמְשׁוֹן בֶּן הַר"ר רַפָּאֵל הִירֵשׁ זִלְלָה"ה, עַה"פ וְעִצֵּי שִׁטִּים (כָּה ה) הָעֵץ מִסְמֵל בְּדֶרֶךְ כָּלל גִּידוֹל וְהַתְּפַתְחוֹת יִצְיָבִים וּמִתְקַדְמִים. הָאֵרֶז, אֲשֶׁר "שִׁטָּה" הִיא אַחַת מֵעֲשֶׂר הַמִּינִים שֶׁל (ר"ה כָּג א) מֵיִצֵּג בְּנוֹסֵף לֶכֶךְ אֶת תְּכוֹנוֹת הַגְּדָלוֹת וְהַכֹּחַ. נִמְצָא שֶׁ"עִצֵּי שִׁטִּים" בְּמִשְׁכַּן וְכֻלָּיו מִסְמָלִים בְּדֶרֶךְ כָּלל הַתְּפַתְחוֹת נִמְרָצָת, מִתְמַדָּת, מִתְחַדֶּשֶׁת תָּדִיר וּמִתְמַשְׁכֶּת. וְעַל הַפִּסּוֹק וְעִשִּׂי אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים (כָּה י) יִשְׂרָאֵל מִקְבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בִּכְתּוּב יְכוּלָּתוֹ לְהַתְּפַתְחוֹת וְלִזְכוּךְ עֲצָמֵי מִתְמַדִּים (כִּפִּי שִׁמְסָמִים עִצֵּי שִׁטִּים).

וְעַל הַפִּסּוֹק וְעִשִּׂי שִׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (כָּה כָּג) לְפִיכָךְ נַעֲשֶׂה הַשּׁוֹלְחָן בַּעֲיָקָר מֵעֵץ עִצֵּי שִׁטִּים הַמִּסְמָלִים הַתְּפַתְחוֹת נִמְרָצָת וּמִתְמַדָּה לֹלָא גְבוּלוֹת.

Actually, when a person realizes that he is a potential animal, and he is encouraged to *Shecht* the animal side of him as a *Kapara*, this is the holiest thing. This is the same idea as a human being's mission in *Olam HaZeh*; to grow by overcoming his animalistic *Kin'ah*, *Ta'ava*, *Kavod*, and *Ka'as* etc. The word מְזַבֵּחַ *Mizbeach*; the place of: זָבַח *Shechting* your *Yetzer Hara*, and growing into a true *Adam*. And *Chazal* say: אָדָם מִמְּקוֹם כְּפָרְתוֹ נִבְרָא ב"ר יוֹד the earth from which Man was created was the place of his *Kapara*, i.e., the place of the *Mizbeach*. ***** This is the true greatness of man; when he has a *Yetzer Hara* like an animal and he conquers it.

NOVARDOK

An Anonymous Novardoker - Part II

In his last year, he had *Yener Machla* and shingles, *Rachmana Litzlan*, and he was in loads of pain. During a certain: תקופה period, he had to sit and do nothing, since his severe pain didn't allow him to be functional. However, as soon as he had the slightest alleviation, he quickly grabbed a shtender and a *Gemara*, and he sat down learning with the utmost *Geshmak*, *Shuckling* with *Laibedikeit* for as long as he had *Koach*. *****

When he had to lay on a hospital bed waiting for the doctor, they found him holding a *Chovos Halvavos* wide open. Not necessarily learning anything, just holding it; since he wasn't capable of learning at that point. He laid there with his face shining, and *B'simcha Gedola*.

He gave the impression that he had no *Shaychus* with his *Machala* (illness) at all. He seemed to have no interest in what was going on with him (good or bad). People felt that he was in a different world. *****

He never discussed his obvious upcoming: פְּטִירָה passing, or write any *Tzava'ah* (will). When he was first diagnosed, and he came to an *Einikel's Bar Mitzvah*, he made no mention of his condition. Nor did he say anything about being thankful when he was alleviated from the severity of his situation. It was almost weird how he ignored his whole *Matzav*. His son told me that the main *Chinuch* that he got seemed to be totally his father's davening for him. His son-in-law told me that he was always learning in the house to inspire his children by his actions. *****

His son used to tell me that his father was heavily involved in *Anava*. I remember two *Yesodos* he told two *Yungerleit* (myself and my friend). Watch what you speak. And a person should hold on to the same *Her'gesh* (feeling) that inspires him in *Avodas Hashem* for a while (a week?). He told us that R'

Kirzner *Zatzal* told him that every morning he takes a new *Her'gesh* (feeling) or *His'orerus* (inspiration) in *Mussar*, and he holds on to it throughout the day. *****

He was always writing different *Pesukim* and *Chazal's* which inspired him, and he always carried small booklets which were precious to him. In *Novardok* they said that everybody needs a booklet and a pen. (In Yiddish it rhymes: אַ ביכול מיט אַ פֿיידער, דאָרף (יעדער איינער). And they would say: קנה קנה לך חֵבֵר meaning, your

(reed, or pen) should be your: חֵבֵר friend. When R' Chaim Mordechai Wainkrantz

*Novardokers
can teach you
how the lions-
share of your
problems are
really Redifas
HaKavod in all
kinds of noble
disguises, and
you're not
chapping*

Zatzal was seriously ill in the hospital, he said that he had his *Mussar*: בִּיכּוּלֶאךָ booklets in his hands, and they kept him going. BH, he pulled through. אָמֵן עלֵינוּ, אָמֵן May his merit protect over us, *Amen*. *****

He once asked a driver who was taking him somewhere in Boro Park not to go the normal way where people stand and hitch, since he wouldn't be able to take them, and it would hurt their feelings. He was once constantly calling a certain person for different people's telephone numbers. Later, they found out that he once had "Middos" (i.e., a stress in his relationship) with that person, and by constantly calling him, everything calms down. R' Galinsky *Zatzal* once advised someone to constantly talk to a person whom he's angry with (or gets him nervous). *****

At *Har Sinai* there was: שֶׁחַד fire. When you talk a lot about *Novardok*, it gives you fire and *Simcha*, and aspirations for greatness. The very desire and longing for a more-pure and beautiful world of *Yiras Shamayim*, already does wonders for your *Neshama*. *Yehi Ratzon* the *Geula Shleima* should come

B'karov Mamash, B'mheira B'yameinu, Amen.

רבי יעקב יצחק בן אברהם צבי גלינסקי זצ"ל
כ"ב שבט תשע"ד

R' Yaakov Galinsky *Zatzal*

Last week was the *Yahrtzeit* of R' Galinsky *Zatzal*. He was very much a *Novardoker*. *Novardokers* were all big *Bnei Torah* with unusual *Hasmada*, like the *Steipler Zatzal*.

And they all were usually more involved in *Mussar*, and they laughed at *Olam HaZeh*. But R' Galinsky *Zatzal* was the very epitome of the prewar *Novardok* soldiers, whom the *Chofetz Chaim Zatzal*

R' Yaakov Galinsky (right) speaking with R' Chaim Kanievsky (left)

admired since they were constantly creating new *Yeshivos*. **

When he went collecting for his *Yeshiva* in Hadera, I was his *Gabbai*. He was very close with all the *Gedolim*, like the *Steipler*, R' Chaim Kanievsky, and R' Shach *Zatzal*. His face used to light up when he talked about them. Once, there was a *Bizayon HaTorah* taking place in front of hundreds of people. He burst out crying out loud, and he got his message across about *Bizayon HaTorah*. *Novardok* specialized in appreciating *Gedolei Yisroel*.....

to be continued

To hear a clear recording of Rabbi Mandel's shiurim, call by dialing:

USA 718 298 2077 / UK 0330-1170305 / Israel 072-398-2980 / Canada 647-797-0056

Here are the ID numbers for last week's Shiurim

When the menu starts, press 9 and the Shiur ID right away or 130# for all shiurim

Parshas Mishpatim 5785

Shiur ID	Duration	Language
351252	6:59	Yiddish
351259	2:48	Hebrew
351262	1:04	Yiddish
351260	1:44	Hebrew
351261	1:48	Hebrew
351253	3:43	Yiddish
351255	1:27	Yiddish
351258	1:53	Hebrew
351263	1:48	Yiddish
351254	7:54	Yiddish
351755	7:09	English
351761	4:10	English
351762	4:13	English
351959	43:29	English
351986	43:54	English
352018	6:34	English
352020	3:57	English
352021	7:18	English

**Thank You to all who
already signed up for
the Monthly
partnership!!**

- **Rabbi Mandel will be
Davening every Erev Rosh
Chodesh for monthly
donor's of minimum \$10.**
- **Any names given will be
added to the list.**
- **To join please email your
names to
weinberger138@gmail.com
or text 8482454278**
- **To set up a donation
please click on this
link[https://pay.banquest.c
om/shaareibitachon](https://pay.banquest.com/shaareibitachon)
or payments can be made
via zelle
congshbt@gmail.com**

Questions To Rabbi Mandel

The *Nebach* I Am Trying to Be Friendly with Is Driving Me Crazy

Question: The Rav speaks a lot about how Hashem loves the underdog.

I try to make a point of being friends with people who aren't so popular, to give them *Chizuk*. But I come to realize, maybe the reason they aren't popular is because they have difficult personalities to deal with. Eventually, I don't want to be friendly with this 'underdog' because he makes me crazy. So I avoid him. Then I feel guilty for not being nice to the underdog.

How should I handle this?

Answer: Keep away, that's all. It's not for you. Don't overdo. Don't do things that are not for you.

If it goes smooth and easy, continue. But if it goes difficult, go somewhere else. Don't look for trouble.

You can submit your questions to Rabbi Mandel by emailing them to
questionsforrabbimandel@gmail.com